

Káma - *hinduistický boh*; zosobnenie tvorivej sily pri vzniku sveta; boh *lásky*; jeho *jazdeckým zvieraťom* je *papagáj* (Becker); pozri *indickí bohovia*; *Kandarya Mehadeva*

kamaduliáni – *www*: odnož *tzv. bielych benediktínov* s *pustovníckym* spôsobom života; rímsko-katolícky *kontemplatívny* rád založený 1012 sv. *Romualdom* na vrchu neďaleko *Florencie*, ktorý bol majetkom grófa *Maldula*; odtiaľ taliansky názov *Campo di Madulo*; rád potvrdený pápežom *Alexandrom II.* roku 1072; rád bol jednou z opôr reformných úsilí 11.storočia a pre *Taliansko* znamenal to, čo pre *Francúzsko* opátstvo v *Cluny*; kamaduli hlásali *pokánie*, stupňovali *askézu*, hľadali mučenícku smrť na misijných cestách (pozri *mučeník/martýr/mučeníctvo*); na *Slovensku* mali kamaduli *Červený kláštor* a kláštor na *Zobore* v *Nitre*; do dejín slovenskej kultúry zasiahli okrem iného *tzv. kamadulskou slovenčinou*

<http://de.wikipedia.org/wiki/Kamaldulenser>

tzv. Kamadulská biblia - pozri *tzv. kamadulská slovenčina*

tzv. kamadulská slovenčina - *www*: bohemizovaný variant kultúrnej západoslovenčiny pred bernolákovským obdobím; pred rokom 1756 v kamadulskej slovenčine napísaný prvý známy preklad celej biblie v slovenčine, *tzv. Kamadulská biblia*, zachovaná v odpise z rokov 1756-1759, dnes v archíve arcibiskupského úradu v *Trnave*; ďalej *Hadbavného slovník* alebo *Kamadulský slovník* (1763), latinsko-slovenský slovník s 948 rukopisnými stranami, dnes v Univerzitnej knižnici v *Budapešti*

Kamadulský slovník/Hadbavného slovník - pozri *tzv. kamadulská slovenčina; dielo literárne*

Kamakura - obdobie japonskej kultúry 1185-1332; dve kultúrne centrá: *Kamakura* (sídlo vojenskej a politickej moci, predstavované aristokraciou) a *Kjóto* (sídlo cisára zbaveného moci); centrum v *Kjóto* sa vyvíjalo stále k väčšiemu realizmu; centrum v *Kamakure* šírilo nový umelecký názor sekty *Buddhu Amidy* (kult šírený medzi vzdelancami); obecné sa celé budhistické maliarstvo stále viac odklňalo od harmonickej nadpozemskosti k dejovým výjavom; japonské umenie tohto obdobia čím ďalej viac podliehalo čínskemu vplyvu *dynastie Sung*; čínskymi maliarmi prechádzajúcimi z krajiny pred nájazdmi *Mongolov* (pribl.poč.13.st.) šírené *čchan-budhistické maliarstvo*, ktoré sa v *Japonsku* nazýva *zen-budhistické maliarstvo*: ťažisko v *tušovej mal'be*, *kaligrafii*; pozri *Buddha Daibucu; japonské umenie; tanto; Japonsko*

kamarila - zo šp. *camarilla* – „*klika, parta*“; skupina ľudí pôsobiacich na vedúce osobnosti, napr. určitá skupina na panovníckom dvore, ktorá mala svojimi intrigami vplyv a na veci štátne, aby získala vlastné výhody; porovnaj *lobby*

kamarský štýl - spôsob výroby a zdobenie keramiky *krétsko-mykénskej kultúry* z obdobia 1850-1700 pr.Kr.; podľa kultovej jaskyne *Kamaros* na *Kréte*; vysoká úroveň: tenkostenné *nádoby*, farebná maliarska výzdoba (kvety v rôznych variantoch, v kruhových alebo pásových kompozíciách - žltá, červená, oranžová na tmavom podklade); pozri *keramika krétsko-mykénska*

Kámasútra - indický posvätný text (pozri *sútry*); prekladaný voľne a nepresne ako „*Poučenie o rozkoši*“; zostavený na začiatku letopočtu; *erotika* chápaná ako jednotiaci *kozmickej princíp* a dielo obsahuje návod, ako dosiahnuť plného fyzického a psychického uspokojenia (porovnaj *harmónia*); tematicky rozvádzaná v *hinduistickom umení* (pozri *Kandarya Mehadeva*); neskoršie napodobňovaná; pozri *džinizmus; rozkoš; dielo literárne; India*

<http://discardingimages.tumblr.com/post/26916006213/medieval-kamasutra-book-of-hours-france-15th>

Set v erotickom štýle Kámasútra

Kambria/Cambria - rímska provincia na území dnešného Welsu, 1.-5.st., obývaná Keltmi; pozri *barbarikum*; *rímske provincie*; *Veľká Británia*; *Anglicko*

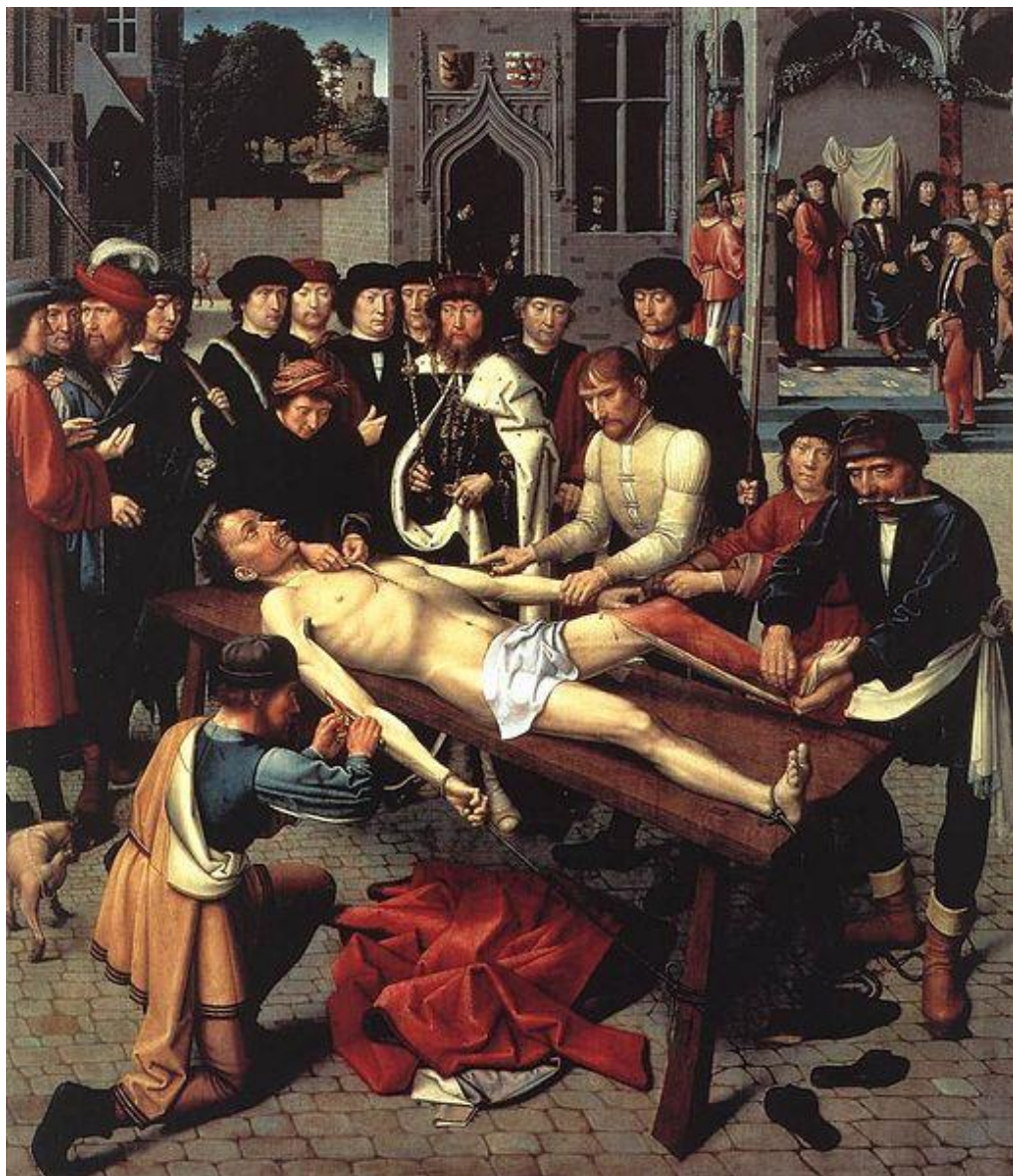
kambrik - jemný bavlnený batist; pozri *kment*; *bavlna*; *textília*

Kambýsés II. - staroperzsky Kambudžija; perzský veľkokráľ z rodu Achajmenovcov, panujúci v rokoch 530-522 pr.Kr.; synom zakladateľa perzskej ríše Kýra Veľkého; pozri *Sisamnes*; *Spravodlivosť Trajana a Herkinbalda*

http://cs.wikipedia.org/wiki/Kambýsés_II.

G. David: Rozsudok Kambyse (panel z diptychu Justicia, 1498)

G. David: Rozsudok Kambyse. Kráľ Kambyse a sudca Sisamnes (panel z diptychu Justícia, 1498)

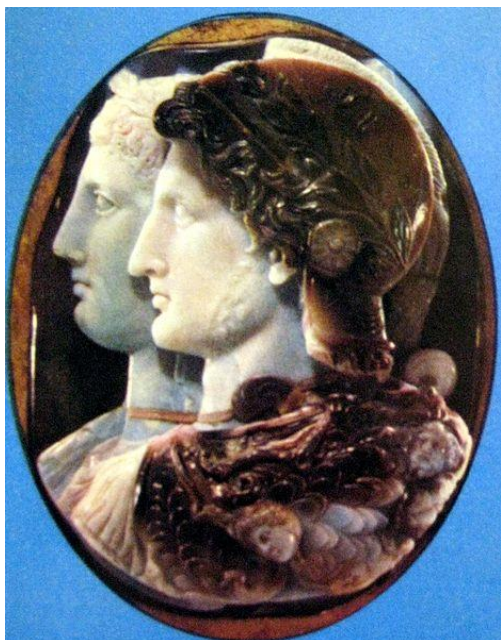
kamea - gema s vypuklo vyrezávaným *reliéfom* (pozri *konvexný*); zhotovená z *drahokamu* alebo *polodrahokamu*, často v niekoľkých farebných vrstvách (*ónyx*, *achát*); reliéf je vytváraný vo svetlej vrstve a prerezávaný do tmavšej: (rímske kamey); vrchol v *antike*, neskoršie uplatnenie v *renesancii*, *klasicizmu*; od *gemy* zapustenej do povrchu (pozri *intaglia*) sa líši výtvarne aj účelom: kamea bola *šperk*, ktorého veľkosť a nádhera bola podmienená *módou* aj sociálnym postavením majiteľa (dosahovala až veľkosť 30cm); pozri *glyptika*, *intaglia*, *Tiberiov achát*, *trojská unca*; *Alexandrijské sklo*; *glyptotéka*, *daktyliotéka*

-kamea je vypuklého tvaru, *intaglia* je zapustená do povrchu

<http://pl.wikipedia.org/wiki/Kamea>
<http://runy.p2a.pl/viewtopic.php?id=807>

Veľká francúzska kamea - Dynastia Iulia Claudia (päťvrstvový sardonyx, 17-41)

Kamea Gonzaga - Ptolemaios Philadelphos a Arsinoe (sardonyx, 3.st.pr.Kr.)

kamelot - zvlášť jemná tkanina utkaná z jemnej *tavie* srsti; v stredoveku v čase *krížových výprav* dovážaná aj do *Európy* ako exotická vzácnosť; pozri *textília*

kameň - z keltského men - „kameň“

1. pre svoju tvrdosť, stálosť a záhadné zloženie symbolom *tajomstva*, mimofudskej moci a sily, pevnosti; *meteority* spadnuté na zem nazývané *nebeskými kameňmi*; *náhrobné kamene* pripomínali prienik *smrťou* do iného sveta; kameň symbolicky zastupoval vyššiu silu, ktorej sa človek musel podrobiť počas života, ale ktorá ho ochraňovala po smrti (pozri *dolmen*); kameňom prisudzovaná liečivá moc (pozri *kamence*); kameň predstavoval zhmotnenú *vesmíru* silu života > dotyk s kameňom sa prenášala na človeka (pozri ďalej *hermovka*, *hadie kamene*, *skarabeus*); kult kameňov mali *Kanaánci*; v *kresťanstve*: dvanásť kameňov symbolizovalo dvanásť (pozri *symbolika číselná*: 12) kmeňov Izraela, dvanásť mesiacov a *zverokruhových znamení*; skala symbolizovala *Jahveho*, *Krista*, *apoštola Petra*; skalu s životodarnou vodou otvára na púšti *Mojžiš*; v kresťanskej *alegórii* pozri *Chudoba*; dôležitá symbolika *kameňa základného* a *rohového*, *klenáku*, *stavebného kameňa*; v umení najmä *užitom umení* sa presadila symbolika *drahých kameňov*; pozri *terminus*; *dolmen*; *benben*, *omfalos*, *kamence*, *betyl*; *bosa*, *klenák*; *atribúty*, *symboly*, *alegórie* a *prirovnania*

2. univerzálny sochársky materiál používaný počas všetkých historických období; *skulptúrna* povaha, odolnosť proti poveternostným vplyvom; niektoré typy kameňa vhodné pre *interiérové sochárstvo*; vhodný pre *monumentálne* aj *komorné* spracovanie, nevhodný pre drobné meradlo; takmer vylučuje *improvizáciu* > dôkladná príprava (pozri *bozzeto*, *model*) a technická zdatnosť; pre sochárstvo vhodný kameň rovnomernej hustoty, primeraného zafarbenia, bez vnútorných puklín alebo farebných a skrytých žíl, ktoré by rušili najmä *inkarnát*

delenie podľa tvrdosti:

-najtvrdšie: *žula*, *syenit*, *diorit*, *porfyr*, *bazalt/čadič*, *dolerit*; medzi tvrdé kamene sa zaraďujú aj so stupňom tvrdosti 8 až 5 a špecifickou váhou 3,3-2,5; jemnozrnné až celistvé, husté, neporézne, obľahne opracovateľné, ale dobre brúsiteľné (pozri *brúsenie*) a leštiteľné (pozri *leštenie*)
-stredne tvrdé: *pieskovec*, *vápenec* a ich odrody; niektoré leštiteľné; pozri *pemrlice*, *makáček*
-najmäkšie: *mastek*, *sadrovec*, *alabaster*; všetky dobre leštiteľné

podľa štruktúry kameňa (veľkosť zrna): kameň jemnozrnný, hrubozrnný, veľkozrnný; štruktúra ovplyvňuje odrazivosť a priepustnosť svetla

podľa priepustnosti svetla:

-hrubý: odraz dopadajúceho svetla rozptýlene
-hladký ale neleštený: odraz svetla sčasti usmerneným smerom

podľa farebnosti:

-jednofarebné: *pieskovec, opuka, žula*, niektoré typy *mramoru*
-viacfarebné: *mramor, travertiny, hadce*
-škvrnité: *žula, diority*

vápenec: pedra lioz, pedra savao, opuka, opuka zlatá, český mramor, mramor
mramor: fior di persico, giallo e nero, kararský mramor, ofikalcit

kremeň: krištál, chalcedon

bridlica

žula/granit: blatenská, ševětínská, slezská, mrákotínská, požárská

pieskovec

bazalt/čadič

syenit

selenit

porfyr

dioryt

dolerit

hadec

mastek/talek: tuček

sadrovec/gypsum: selenit, alabaster

travertín/sintr

labradorit

živec

bulžník

carbonado

carborundum

chiluca

tuf

pietra serena

popylit

muskovit

drahokamy a polodrahokamy

pozri sochárske nástroje skulpturálne, kamenárske nástroje, brúsenie, intarzia, pietra dura

L. van Leyden: Ježiš pokúšaný diablom (rytina, 1518)

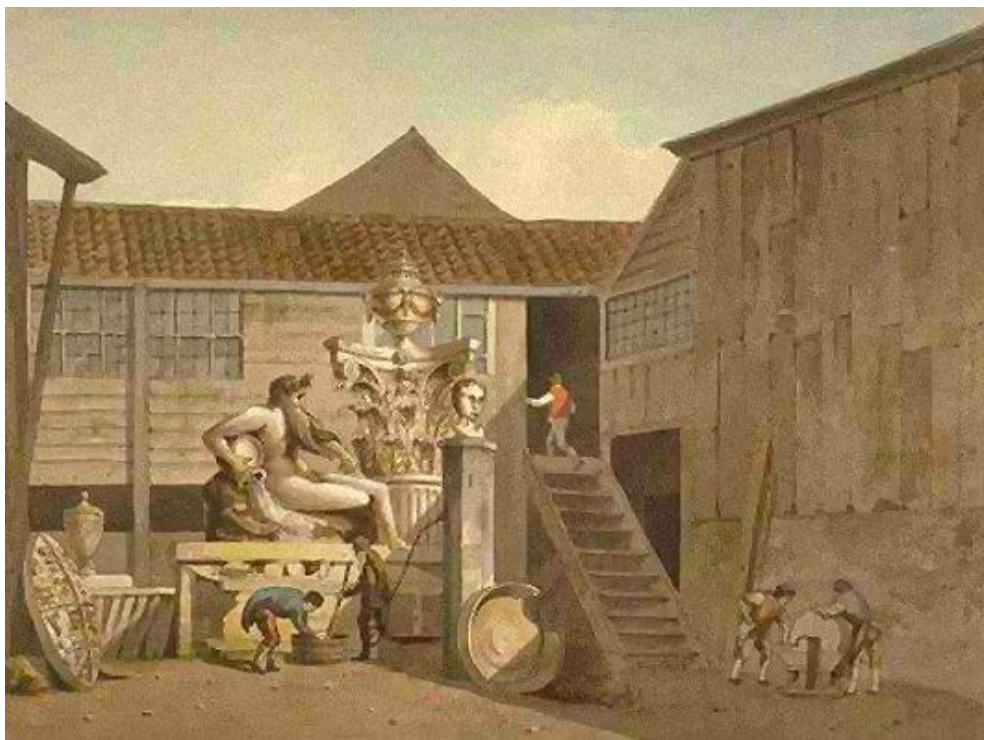
B. E. Murillo: Jákovov rebrík (17.st.)

tzv. **kameň benben** - www v súvislosti s mýtickým vtákom *bennu* (v podobe volavky sivej); s vtákom bennu sa spájajú tzv. kamene benben, staroegyptské *obelisky*; podľa egyptskej *kozmogónie* sa bennu na počiatku sveta vynoril z prvotných vôd a svojím výkrikom začal plynutie *času*; potom z tých istých vôd sa vynorila prvotná zem v podobe kalu, pahorok benben, na ktorý sa nesmrteľný vták usadil; na tomto prvotnom benbenu údajne spočíval chrám boha *Rea* v *One*

kameň coada - tiež lithodipyra; z gréc. λίθος/lithos – „kameň“ + δίς /dís – „dva, dvakrát“ + πυρά /dyrá – „vystrelil“; *kamenina*, ktorá bola často popisovaná ako *umelý kameň* neskorého 18. – a zač. 19.st.; používaná na výrobu *neoklasicistických* sôch, architektonickej dekorácie a záhradných ozdôb; kameň Coada sa vyznačoval vysokou kvalitou a výrobky z neho odolávajú poveternostným vplyvom prakticky dodnes; jeho veľké množstvo použité pri rekonštrukcii Buckinghamského paláca v roku 1820

http://en.wikipedia.org/wiki/Coade_stone

<http://onelondonone.blogspot.sk/2011/02/guest-blogger-judith-laik-carves-coade.html>

T. H. Shepherd: Fabrika na kameň coada (19.st.)

J. Bacon ml.: Otec Temže (19.st.)

kameň český - český kameň

kameň čierny - čierny kameň

kameň grécky - grécky kameň

kameň hlúposti/kameň šialenstva - kameň hlúposti či kameňa šialenstvo odkazuje na hypotetické postupy v 15.st. zahŕňajúce trepanáciu lebky a vybratie kameňa, ktorý mal byť príčinou choroby šialenstva pacienta; pozri *chirurg, ránehojč*

https://www.google.sk/search?q=the+Stone+of+Madness&espy=2&biw=1846&bih=995&tbm=isch&imgil=X7xZYnLMSto_yM%253A%253Bt9BbkEh-8udX2M%253Bhttp%25253A%25252F%25252Fwww.pandorawordbox.com%25252Fimage.php%25253Fimage%2525253D011620337&source=iu&pf=m&fir=X7xZYnLMSto_yM%253A%252Ct9BbkEh-8udX2M%252C_&usg=__rpDLQXFleqoThrNfCYdvos4eEW0%3D&ved=0CEQQYjc&ei=nUfRVLSiFpPnaNHmgMgP#imgdii=__&imgrc=X7xZYnLMSto_yM%253A%253Bt9BbkEh-

[8udX2M%3Bhttp%253A%252F%252Fwww.pandorawordbox.com%252Fimages%252Ff011620337.jpg%3Bhttp%253A%252F%252Fwww.pandorawordbox.com%252Fimage.php%253Fimage%253D011620337%3B600%3B450](http://www.pandorawordbox.com/images/f011620337.jpg)

H. Bosch: Operácia kameňa hlúposti (1500-1510)

P. J. Quast: Operácia kameňa hlúposti (1630)

P. J. Quast: Odstránenie kameňa hlúposti (1630)

Q. Massys: Alegória hlúposti (začiatok 16.st.)

P. Huys: Chirurg odstraňuje kameň hlúposti (1545-1577)

J. Sanders van Hemessen: Chirurg (1550-1555)

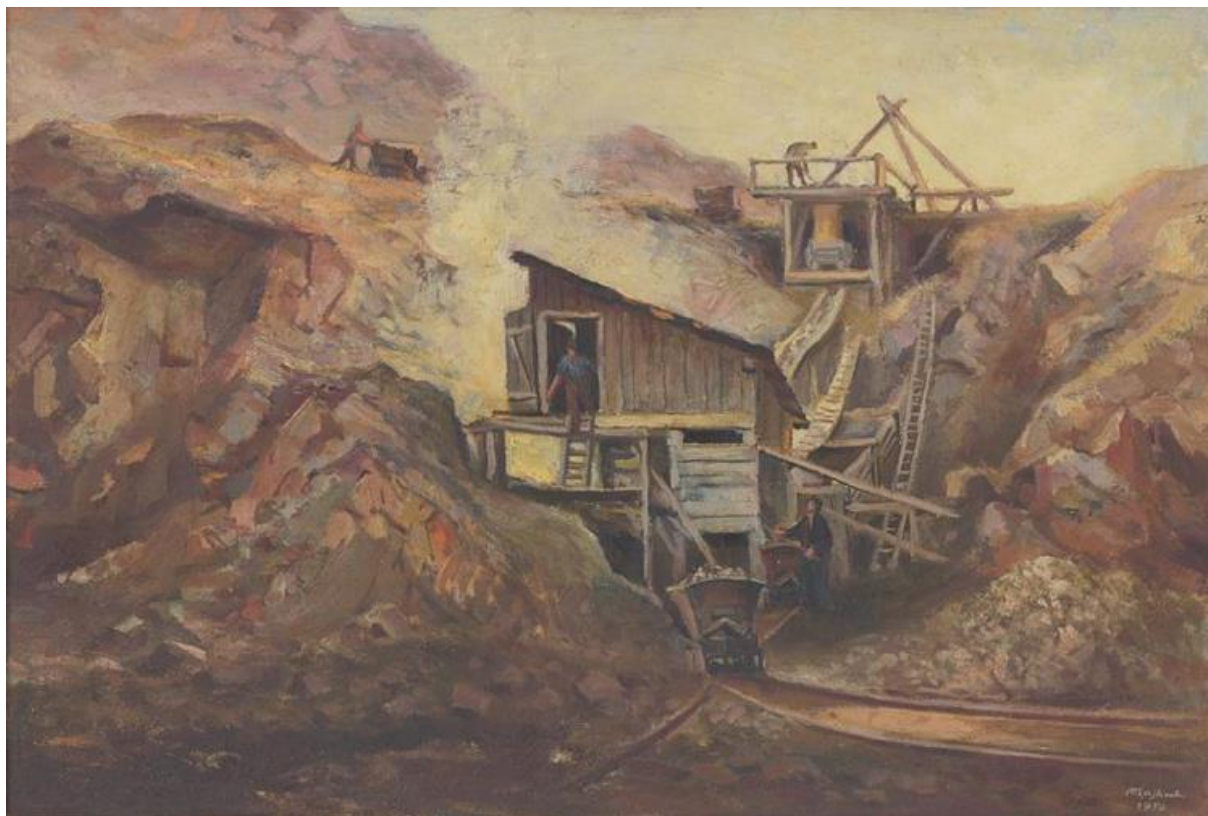
kameň hraničný - *kamene hraničné*

kameň jelení - *jelenie kamene*

„kameň kameňov“ - *gemma gemmarum/zafir*

kameň litografický - *litografický kameň*

kameň lomový - *stavebný kameň*, prírodný alebo rastený, neotesaný, nepravidelného tvaru; porovnaj termín *bosa* v sochárstve a v architektúre: *rustiko*, *bosa*; pozri *murivo z lomového kameňa*, *opus incertum*, *opus spicatum*

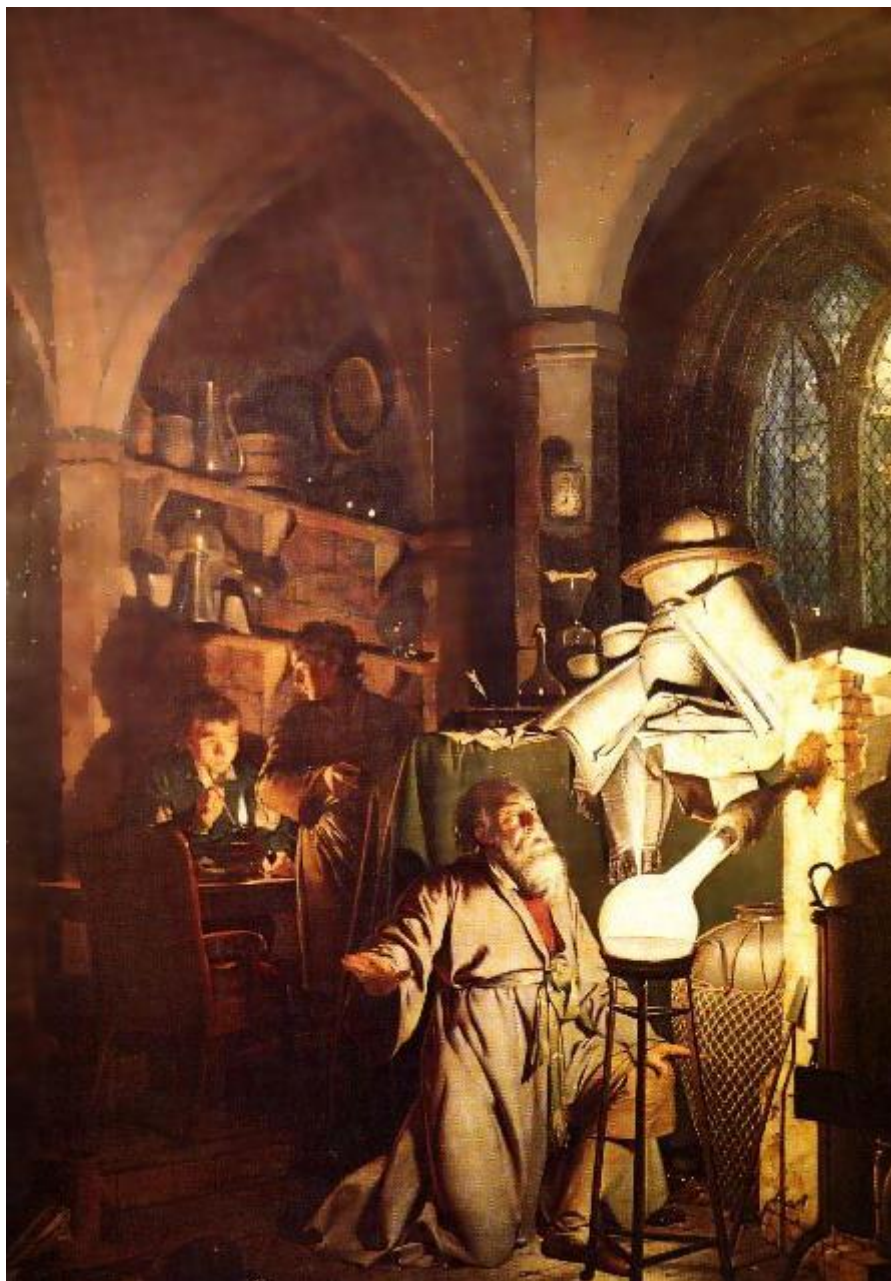
J. Majkut: Lom (sorela, 1950)

kameň mesačný - mesačné kamene

kameň mudrcov - lat. *lapis philosophorum*; arab. El Iksir (z neho odvodený názov *elixír*); hypotetická látka, ktorá je schopná premeniť takmer bezcenné kovy vo zlato; takisto dokáže vyrobiť *elixír života*, ktorý má slúžiť na omladenie a možno aj k dosiahnutiu *nesmrteľnosti*; nájdenie tejto látky bolo jedným z hlavných cieľov *alchýmie*; pôvod alchýmie je v starovekom Orientu, Grécku a v Indii, myšlienka omladenie však pochádza z Číny a premena kovu na drahšiu látku (zlato alebo striebro) je z arabskej alchýmie 8.st.; Jabir ibn Hayyan (lat. Geber) analyzoval všetky prvky a určil štyri základné vlastnosti: horúco, chlad, sucho a vlhko; oheň je suchý a horúci, zem studená a suchá, voda studená a mokrá a vzduch horúci a vlhký; ďalej teoretizoval, že všetky kovy sú kombináciou týchto štyroch princípov; podľa týchto predpokladov by premena jednej látky na inú bola možná preskupením týchto vlastností; táto zmena by bola sprostredkovaná látkou, ktorá je v arabčine nazývaná al-iksir; snahy o objavenie kameňa mudrcov boli známe ako opus magnum – „skvelá práca“; zmienku o kameni mudrcov v písomnej forme možno nájsť už v diele χειροκμετα/cheiroke meta od gréckeho alchymistu Zosima, ktorý žil v Panopole (dnešný Akhmim na juhu Egypta) na prelome 3.-4.st.; alchymistickí spisovatelia mali dlhšiu históriu; anglický antikvár, astrológ a študent alchýmie Elias Ashmole (†1692) a anonymný autor Gloria Mundi (1620) tvrdia, že dejiny alchýmie siahajú k do Adamovi, ktorý získal vedomosti kameňa mudrcov priamo od Boha; tieto vedomosti boli odovzdané biblickým patriarchom, čo im zabezpečilo legendárnu dlhovekosť; legenda kameňa múdrosti má súvislosť s biblickou históriou Šalamúnovho chrámu a odmietnutého kameňa spomenutého v Žalme (118,22); teoretické korene tvorenia prostredníctvom kameňa možno vysledovať do gréckej filozofie; alchymisti neskôr používali klasické prvky, koncept *anima mundi* a príbehy Creation, uvedené v textoch, ako Platónovom Timaeovi; v 11.st. sa viedla debata medzi moslimským svetom lekárov o tom, či transmutácia látok je možná; popredným protivníkom bol Avicenna (Ibn Sina), ktorý zdiskreditoval teóriu transmutácie látok, výrok: „Tí, ktorí chemické remeslo dobre vedia, vedia aj že žiadna zmena môže byť vykonaná v rôznych druhoch látok, hoci oni môžu meniť vzhľad, nijako sa nemenia.“; podľa legendy z 13.st. vedec a filozof Albertus Magnus objavil kameň mudrcov a odovzdal ho svojmu žiakovi, Tomášovi Akvinskému krátko pred svojou smrťou okolo roku 1280; Magnus nepotvrdil vo svojich spisoch objavenie kameňa múdrosti, ale urobil zapísal, že bol svedkom premeny na zlato; v 16.st. švajčiarsky alchymista Paracelsus, veril v existenciu alkahestu, ktorý mal byť neobjaveným elementom, ktorého všetky ostatné prvky (zem, oheň,

voda, vzduch) boli jednoducho derivátové formy; Paracelsus veril, že tento prvok bol v skutočnosti kameň mudrcov; symbolickým zobrazením kameňa mudrcov bol *pelikán*; predstavoval kameň mudrcov rozptýlený v tekutom *olive*; v procese premeny olova na zlato sa kameň mudrcov rozpúšťa a rozplýva a vďaka tomu sa pelikán stal v alchýmii symbolom nezištnej snahy po očiste; *fénix* naproti tomu v alchymistickej symbolike značí zánik a znova vytvorenie materie primy na ceste premeny na kameň mudrcov; v *čínskej mytológii* pozri *Chung-li-čchüan*; *grál*, *hermafrodit* (Becker); *ropucha*, *rosa*, *havran*, *holub/holubica*, *fénix* (Biedermann); *Paracelsus* (www)

http://sk.wikipedia.org/wiki/Alch%C3%BDmia#Hlavn.C3.A9_ciele_alch.C3.BDmie
https://en.wikipedia.org/wiki/Philosopher%27s_stone

J. Wright z Derby: Alchymisti skúmajúci kameň mudrcov (1717)

kameň náhrobný - *náhrobný kameň*

kameň nebeský - *meteorit*

kameň olejový - *olejový kameň*

kameň pohoršení - tal. dell'acculata; pozri *trest*

http://it.wikipedia.org/wiki/Loggia_del_Porcellino

kameň pohoršení na Loggia del Mercato
Nuovo v Florencii

kameň posvätný - *posvätný kameň*

kameň pôrodný - *pôrodný kameň*

kameň práškový - pozri *kameňolit*

kameň rohový - spolu so základným kameňom má význam v *kresťanstve*; drží múry *chrámu*, s rohovým kameňom v kresťanskej symbolike splýva Kristus a kamene na stavbu symbolizujú veriacich; pozri *atribúty, symboly, alegórie a prirovnania; kresťanské symboly*

kameň runový - *runový kameň*

kameň Slniečny - *Slniečny kameň/Tízokov kameň*

tzv. *slniečny kameň* – pozri tzv. *slniečny kameň*

kameň stavebný - *stavebný kameň*

tzv. *kameň Šabakov* - tzv. *Šabakov kameň*

kameň tesaný - typ *stavebného kameňa*, opracovaného, t.j. tesaného do pravidelného tvaru, napr. *kvádra*; pozri *bosa; murivo z tesaného kameňa, opus siliceum*

kameň Tízokov - *Slniečny kameň*

kameň turecký - pozri *tyrkyz*

kameň umelý - *umelý kameň*

„*kameň Venušin*“ - pozri *gemma Veneris/ametyst*

kameň Nebeského Jeruzalemu - *kamene Nebeského Jeruzalemu*

kameň pomazania - pozri *Pohreb Krista, Ukladanie do hrobu*

http://translate.google.sk/translate?hl=sk&sl=iw&u=http://he.wikipedia.org/wiki/%25D7%259B%25D7%25A0%25D7%25A1%25D7%2599%25D7%2599%25D7%25AA_%25D7%25A1%25D7%25A0%25D7%2598%25D7%2594_%25D7%2590%25D7%25A0%25D7%2594&prev=/search%3Fq%3D%25D7%2591%25D7%2599%25D7%25AA-%25D7%2597%25D7%25A1%25D7%2593%25D7%2590%26hl%3Dsk%26rlz%3D1C1TEUA_enSK466SK466&sa=X&ei=ySivUb7EOsnEtAanrICwDg&ved=0CEAQ7gEwAQ
<http://he.wikipedia.org/wiki/%D7%A7%D7%95%D7%91%D7%A5:Evenmeshicha.jpg>

kameň základný - *základný kameň (stavebný)*

kameň zbieraný - pozri *stavebný kameň, valoun/okruhliak/žabica; materiál*

kameň živý - pozri *živý kameň/jantár*

kamenárska ceruza - *ceruza kamenárska*

kamenárska značka - *značka* užívaná od 12.-18.st. najmä v stavebných *hutách*, ktorou kamenári označovali otesané kamene ako svoju osobnú prácu; často mala formu *monogramu*; vedúci staviteľ používal *majstrovskú značku* umiestnenú na viditeľnom mieste stavby

Baleka: druh kamenárovej *signatúry* kvádrov, označujúci autorsky jeho prácu, prípadne *hutu*; v tomto zmysle sa objavila v pol.12.st. na cirkevných aj svetských stavbách a udržala sa až do 18.st., t.j. do doby úplného rozpadu stavebných a kamenárskych hút a *cechov*; bola 10 až 15cm vysoká, postupne sa zmenšovala až na 2cm na konci 14.st., potom sa opäť zväčšovala; veľkosť a obsah,

najmä premeny geometrického alebo písmového obrazca, vyvíjajúceho sa od jednoduchosti k zložitosti, sú dôležitou pomôckou pri datovaní stavieb

kamenárske nástroje - pozri *ceruza kamenárska, kladivo, kamenárske kladivko* (pozri *sochárske nástroje skulpturálne*), *kamenárske kozy*; porovnaj *pemrlice, makáček, pospěch, prýskací kladivo/sedlík/vlk, rašpl'a, ryhovadlo, zubák, zrnovák*

kamenárske kladivko - sochársky nástroj slúžiaci na úder na *dláto, špičák, zubák* apod., ale tiež priamo na hrubé opracovanie *kameňa*; rôzna veľkosť aj tvrdosť, ktorá je v bezprostrednom vzťahu k tvrdosti nástrojov aj *kameňa*; *pieskovec* a *mramor* vyžadujú nekalené širšie kladivo v spojení s kalenými hlavami dlát a špičákov (pozri *kalenie a ostrenie sochárskych nástrojov*); užšia kalená hlava kladiva určená na tvrdšie kamene opracovávané nekalenými dlátami a špičákmi; kamenárske kladivko sa delí na bežné (*palica*) a na špeciálne (*perlík, prýskací kladivo/sedlík/vlk, sekáč* a *drevenú palicu*); porovnaj *pemrlice, makáček, pospěch*; pozri *sochárske nástroje skulpturálne; osadzovacie kladivo*

kamenárske kozy - *podstavce* zhotovené zo silných trámov, na ktoré sa kladú dosky alebo aj *točna* pod ťažký alebo rozmerný sochársky *materiál*, kamenný alebo drevený blok; pozri *kamenárske nástroje*

kamenársky podstavec - *podstavec kamenársky*

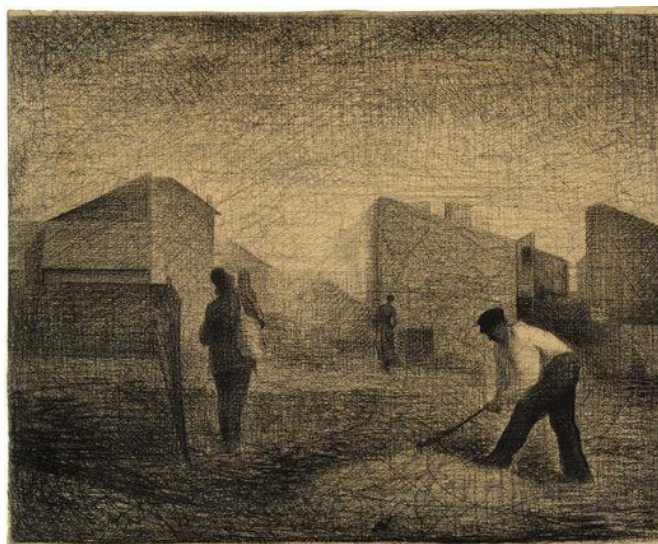
kamenárstvo - 1. sochárska technika skulpturálneho spracovania *kameňa*; tiež sochárske diela vytvorené touto technikou; vo všetkých obdobiach, kde k tomu boli materiálové predpoklady, malo kamenárstvo vedúce postavenie (pre trvácnosť *diela*); súčasne prijímalo podnety z *technik* v iných *materiáloch* (stredoveké kamenárstvo preberalo techniky rezby zo *slonoviny*); na opracovanie *kameňa* používaní *sochárske nástroje skulpturálne, nástroje kamenárske*; s termínom kamenárstvo sa čiastočne prekrýva termín *kameňosochárstvo*; pozri *lapidárium; bosa; skulptúra*
2. *remeslo* kamenára, štrkára

Ch. Weigel st.: Kamenár (medirytina, 1698)

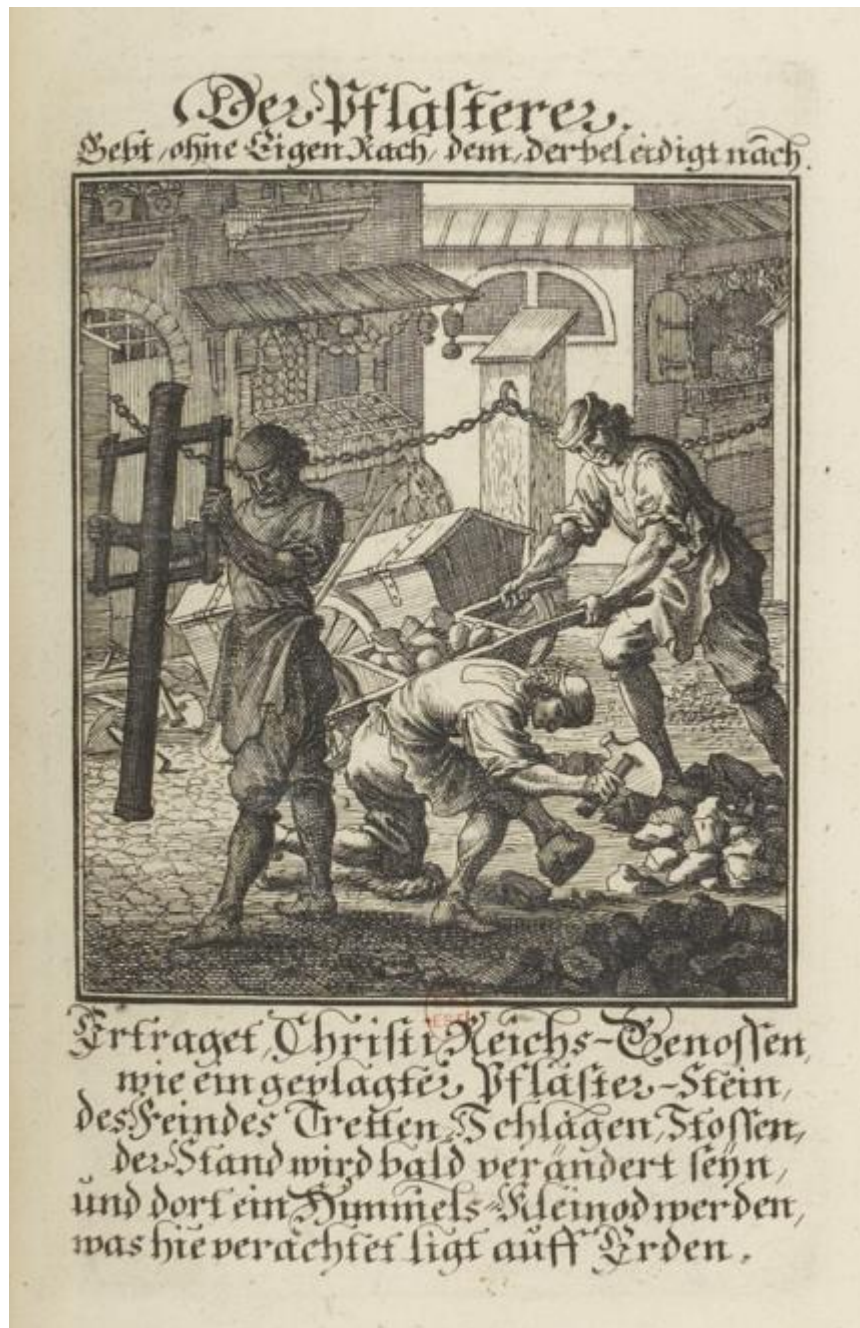
J. B. Jongind: Pohľad na Notre-Dame od dokov Tournelle (1852)

G. Seurat: Kamenári (1879-1881)

E. Landseer: Kamenár a jeho dcéra (19.st.)

Ch. Weigel st.: Cestár (medirytina, 1698)

tzv. **kamene Abraxove** - tzv. **Abraxove kamene**

kamene hamburské - jeden z prvých pravekých umeleckých prejavov z čias stredného *paleolitu*, kamene s retušou; pozri *praveké umenie*; *retuš 4*

kamene hraničné - v mezopotámskom staroveku stavané v chrámoch alebo na priestranstve; s popismi hraníc panstva, zdobené reliéfom zobrazujúcim symboly bohov a *totemové* zvieratá; výška kameňa kolísala medzi 30-100cm; odvodené z cylindrických *stél* (pozri *cylinder 1*); v starobabylonskej dobe na ne vešané *lampy*, ktoré sú *atribútom* boha svetla a ohňa *Nusku/Nušku* (pozri *bohovia svetla, bohovia ohňa*); hraničným kameňom bol *kudurru*; pozri *cippus*; *mezopotámske umenie*

kamene jelenie - **jelenie kamene**

tzv. **kamene hadie** - tzv. **hadie kamene**

kamene mesačné - **mesačné kamene**

kamene nebeské - pozri *meteority*

kamene Nebeského Jeruzalema - 12 drahokamov, ktoré tvorili základné kamene Nebeského Jeruzalemu: *karneol, topas, smaragd, rubín, zafír, jaspis, hyacint, achát, ametyst, chryzolit, beryl, ónyx*; pozri *symbolika číselná 12; Nebeský Jeruzalem/Nový Jeruzalem*

kamence, kamenec - chemicky podvojné sírany, v najbežnejšej forme hydráty: kamenec hlinito-draselný používaný vo *farbiarstve* ako *moridlo* a kamenec hlinito-amonný; v starovekom *Egypte* v rámci tradičných pravekých a starovekých kultov kameňa, ktoré okrem iného prisudzovali *kameňom* liečivú moc, poznali antiseptické účinky kamenca (pozri *liek, liečivo, liečiteľstvo*); pozri *karmazín*

www: historickým termínom kamenca je *alanto*

Kamenec

kamenina - druh hrubej, málo poréznej *keramiky*, vyrábanej z *ílov* a *hlíny*, pálenej za vysokých teplôt, s nepriesvitným a rôznofarebným *črepom*, niekedy so soľnou (vyparovanie soli za vysokej teploty) alebo zemitou priesvitnou *glazúrou*; menej farieb: *kobalt*, mangánová fialová, hnedá vzniká pôsobením dymu vo vypaľovanom priestore; kamenina rozšírená za *stredoveku* (s tlačným ornamentom) a v 18.st. v Anglicku (tzv. *wedgwoodská tvrdá kamenina*); pozri *Sacuma, Davenport, pórovina, belnina*; *kamenina Böttgerova, kameň coada*

<http://de.wikipedia.org/wiki/Steinzeug>

http://twoway.st/facets/consists_of/earthenware

A. Wissler & Bess Wisler: Kameninová misa s poklopom (pred 1930)

kamenina Böttgerova - stredoveké kameninové výrobky obsahujúce *červený bolus*

Encyklopaedia Beliana: hnedočervená veľmi tvrdá *kamenina* objavená zač.18.st. J. F. Böttgerom pri pokusoch s výrobou *porcelánu*; v *Meissene* z nej vyrábal nádoby napodobňujúce východoázijské vzory; bola zdobená brúsením, rytím a polievaním, zvyčajne neglazovaná, niekedy nazývaná aj *jaspisový porcelán*

kamenina wedgoodská - pozri *wedgwood*

kamenná baba/kamenná matka - *antropomorfné* kamene (tvar figúr) zo zač. letopočtu, rozosiata od severnej *Sibíri* (Sibir v jazyku nomádov „spiaci zem“), cez *Turkestan* až po *Ukrajinu*; zaraďované medzi *megality*

kamenná drapéria - *drapéria kamenná*

kamenná guľa - *guľa kamenná*

kamenná krieda - *krieda kamenná*

tzv. **kamenná lipa** - tzv. *lipa kamenná*

kamenná matka - *kamenná baba*

kamenná plastika - *plastika kamenná*

kamenný stôl - *megalit* v tvare T; pozri *dolmen*, *talayota*

kameňolit - odlievanie sochy z práškoveho *kameňa*, väčšinou *vápenca*, napr. v neskej *gotike* južného *Nemecka*; pozri *sochárske techniky*

kameňorezba - *gemoglyptika*

kameňorytina (v polygrafii, grafike) - tiež názov rytá *litografia*/rytina na *kameni*; *grafická technika tlače z hĺbky* do *litografického kameňa*; v *grafike umeleckej* a *priemyselnej* tlač z plochy kamenného alebo kovového *štočku*; *štočok* pred rytím ošetrovaný hladkým vybrúsením, zaleptaním a opatrený *krytom* (*asfalt*, *mastix*, *vosk*); cez *kryt* je na *štočku* prevedená kresba *ryteckou ihlou* alebo *diamantovým hrotom*; potom je kresba zaleptaná, pričom *kyselina* prenikne iba do rytím odkrytých miest; po odstránení *krytu* a príprave *štočku* na zatretie farby je tlačový postup obdobný ako pri *litografii*, hoci ide o *tlač z hĺbky* a nie *tlač z plochy*; kresba kameňorytiny má ostrú, čistú

líniu; kameňorytinou je aj *grafický list* v tejto technike; pozri *rytina*; *litografické farby pre kameňotlač*

kameňorytina (v umeleckom remesle) - gemoglyptika

kameňosochárstvo - skulpturálna sochárska tvorba v ušľachtilých druhoch *kameňa*; prekrýva sa často s termínom *kamenárstvo*; pozri *skulptúra*; *plastika kamenná*; *kamenárske nástroje*; *lapidárium*

Chačkar (detail stély v kláštore Gošavank v Arménii, 1291)

kameňotlač - starší názov pre *litografiu*; pozri *lubok*, *litografické farby pre kameňotlač*

kameňotlač farebná - *litografia farebná*

kameňotlač kriedová - *litografia kriedová*

kameňotlač perová - *perová litografia*

kameňotlač rytá - *kameňorytina 1*

kameňotlačové farby - *farby kameňotlačové*

kameňovanie - židovskou formou *trestu smrti* bolo ukameňovanie; takto popravovali zaklínačov, falošných *veštcov* (Levitikus 20,27), *modloslužobníkov* (Deuteronomium 17,2-5), *bohorúhačov* (Levitikus 24,16; pozri *Christologický cyklus: Ježiš pred Kaifášom*), tých, ktorí nedodržovali svätenie *sabatu* (Numeri 15,32-35), *cudzoložníkov* (Deuteronomium 22,22-24) a niektorých ďalších; podľa *legendy* bol ukameňovaný prorok *Jeremiáš*, podľa Jána (8,58-59; 10,22-39) kameňovali *Ježiša* pri slávnosti svätenia Chrámu (predobrazom kameňovania Ježiša je ukameňovanie Nábota v 1Kráľov 21,1-22), podľa Skutkov (8,54-60) *sanhedrin* dal ukameňovať sv. *Štefana*, kameňovali *apoštola Pavla* (Skutky 14,5; 2Korint'anom 11,25) a ďalších (Židom 11,37)

-vlastné ukameňovanie bolo pôvodne *trestom*, ktorý zaručoval vykonávateľom, aby si neznečistili ruky od *krvi*, ktorej sa prisudzovali magickú vlastnosť (v *jahvizme* krv je sídlom života); preliatie krvi poškvrňuje zem (Numeri 35,33; Exodus 29,33; Levitikus 10,17); obžalovaného vyviedli za tábor alebo mesto a tam ho kameňovali; každý z obce hádzal kameň, pričom ten, kto hriech objavil a ohlásil, hádzal prvý; každý hádzal iba raz a nezáležalo na tom, či kameň trafil alebo nie odsúdencovo *telo*, lebo v tom sa videl zásah Božej vôle

-spôsob židovskej *popravy* (*ukrižovanie* bolo rímskym spôsobom); ukameňovaný bol v *Babylónii* prorok *Jeremiáš*, v *Jeruzaleme* po *Kristovej smrti* sv. *Štefan*; pozri *Židia*; *Kristus a cudzoložnica*

pozri *Palamédés, Achan, Štefan, Jeremiáš, apoštol Jakub mladší, apoštol Filip*; christologický cyklus: *Kristus a cudzoložnica, Zuzana a starci*

https://en.wikipedia.org/wiki/Category:People_executed_by_stoning

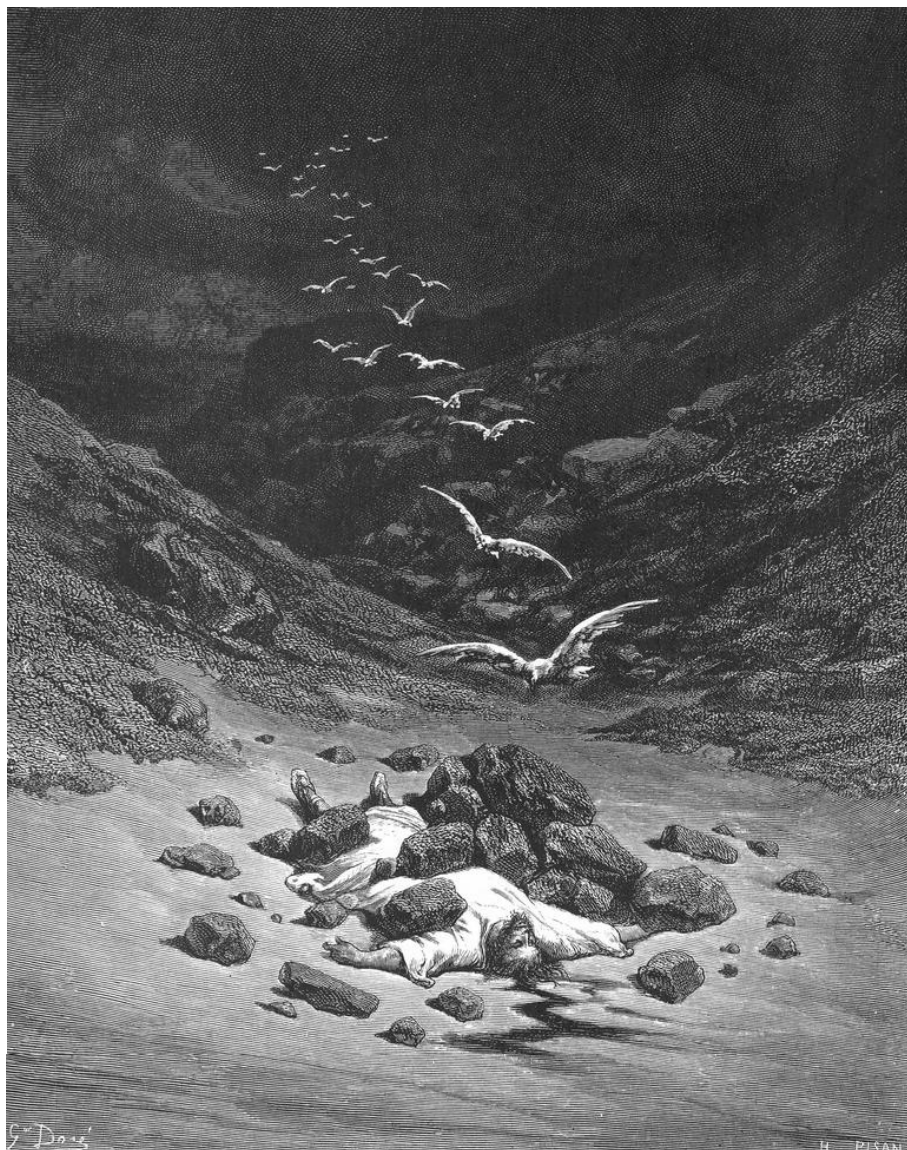
M. Wolgemut, W. Pleydenwurff, H. Schedel: Apoštol Filip (Norimberská kronika, 1493)

P. Galle (rytec) podľa M. van Heemskercka: Ukameňovanie starších (1563)

T. Major podľa F. Moarda: Ukameňovanie bohorúhača (kolorovaná medirytina, 1770-1771)

G. Doré: Ukameňovanie Achana (drevoryt, 1866)

kameňovanie Ježiša - 1. (Ján 8,58-59); kameňovanie Ježiša v *Hádke o Ježišovom Božstve*
2. (Ján 10,30-39); snaha kameňovať *Ježiša* pri slávnosti svätenia *Chrámu* má predobraz v ukameňovaní Nábota (*1Kráľov 21,1-22*); pozri *kameňovanie, trest*

Kameňovanie Krista alebo Štefana (Evanjeliá Jruchis, Gruzínsko, 10.st.)

H. Brosamer: Kameňovanie Krista (drevoryt, 1520-1554)

J. Ch. Jegher podľa A. Sallaerta: Kameňovanie Krista (drevoryt, ilustrácia ku knihe Judocus Andries: „Perpetua Crux sive Passio Jesu Christi“ 1649)

A. Wierix: Hádká so Židmi o Ježišovom božstve (rytina zo série Cirkevný rok, 1575-1625)

Kameňovanie Nábota - pozri *Nábot* (izraelský)

Kameňovanie Pavla - Skutky apoštolov (14,5); 2Korint'anom (11,25); pozri *apoštol Pavol*

Kameňovanie sv. Pavla a Barabáša v Ikonii (Evanjeliá Jruchis, Gruzínsko, 10.st.)

Kameňovanie Štefana - Ukameňovanie Štefana

Kamény - Cameae

<http://el.wikipedia.org/wiki/%CE%9A%CE%B1%CE%BC%CE%AD%CE%BD%CE%B1%CE%B9>

kamera kresliarska/komora kresliarska - pozri *camera obscura*

kamera filmová - filmová kamera

kami - božstvá, bohovia alebo bohyne v japonskom *šintoizme* a *budhizme*; pozri *japonskí bohovia*, *japonský folklór*

http://en.wikipedia.org/wiki/Category:Shinto_kami

kamikadze - japonský samovražedný pilot; pozri *božský vietor*; *saké*

kamilavkion - klobúk pravoslávnych kňazov; pozri *ornát*, *liturgický odev*

<http://ru.wikipedia.org/wiki/%D0%9A%D0%B0%D0%BC%D0%B8%D0%BB%D0%B0%D0%B2%D0%BA%D0%B0>

<http://fr.wikipedia.org/wiki/Kamilavkion>

<https://en.wikipedia.org/wiki/Kalimavkion>

N. Nevrev: Princezná Praskovja Jusupová predtým, ako sa stala mniškou (1886)

Kampánia - historický kraj južného Talianska okolo Neapolského zálivu, pôvodne osídlený Oskami (pozri *Italikovia*); od 8.st.pr.Kr. s kolóniami Grékov, od 6.st.pr.Kr. pod nadvládou *Etruskov*, od 4.st.pr.Kr. pod antickým *Rímom*; v Kampánii pri *Averskom jazere* predpokladaný vchod do rímskeho *podsvetia* (pozri *Pluto*, *rímska mytológia*); roku 79 zničené mestá *Herculaneum* a *Pompeje*; pozri *Rímska ríša*; *Isis*; *Taliansko*

<https://sk.wikipedia.org/wiki/Kamp%C3%A1nia>

O. Achenbach: Večerná nálada v Kampánii (19.st.)

R. Wilson: Jazero Avernus (1765)

F. Bouterwek: Serenáda v rímskej Kampánii (19.st.)

kampanilla - z tal. campana – „zvon“; zvonica

1. v *Sýrii* 5.st. prvé *veže* na priečelí, od 9.storočia v severnej *Európe* v podobe západnej veže (porovnaj *westwerk*); *románsky sloh* vo *Francúzsku* a *Nemecku* dával prednosť väčšiemu počtu veží, *gotika* ich počet obmedzila na jednu až dve

2. v podobe *zvoníc* v talianskych mestách; v *stredoveku* samostatná vysoká veža, v horných poschodiach otvorená oknami, so *zvonom* zaveseným v otvorenom okne alebo vo vnútri; situovaná zvyčajne blízko *kostola*; iné varianty často v podobe jednoduchého múru; dopln z hesla *zvonica*; pozri *východoslovenská/spišská renesancia*, ruská ľudová architektúra

http://oc.wikipedia.org/wiki/Art_romanica

<http://oc.wikipedia.org/wiki/Fichi%C3%A8:Sant-climent-exterior-boi04.jpg>

G. Silvestri: Giottova campanilla vo Florencii (18.-19.st.)

Kampaspe -gréč. Καμπάσπη/Kampaspe alebo Pancaste; tiež Campaspe; manželka Alexandra Veľkého a prominentná občanka Larissy v Thesálii; maľoval ju Apelles, ktorý mal povest' v staroveku najväčšieho maliara; Apelles zachytil krásu nahého modelu tak, že Alexander pochopil, že maliar ju miluje viac ako on sám; portrét si preto nezobral a obraz sa stal najväčším darom, aký patrón môže darovať; Apelles použil obraz nahej Campase ako model pre svoj najznámejší obraz Afrodity stúpajúcej z mora (pozri Venus Anadyomene); Campaspe sa stala všeobecným básnickým synonymom pre milenky mužov; pozri *Phyllis*; *láska telesná*

<https://en.wikipedia.org/wiki/Campaspe>

<https://fr.wikipedia.org/wiki/Campaspe>

<https://www.google.sk/search?q=campaspe&espv=2&biw=1844&bih=995&tbm=isch&tbo=u&source=univ&sa=X&ved=0ahUKEwi7v--3yZDLAhWkCJoKHTXEA-4QsAQILw&dpr=1#imgsrc=yUnyF6fWESGMqM%3A>
<http://www.liveinternet.ru/users/nadynrom/post228794583/> (prehľad diel Apelles a Kampaspe)

J. van Winghe: Alexander Veľký pri maľovaní Campaspe Apellesom (16.st.)

J. van Winghe: Apelles a Campaspe (1600)

Guillam van Haecht: Alexander Vel'ký v ateliéri Apellesa, zatiaľ čo umelec maľuje portrét Campaspe (maľovaná galéria, 1630)

G. B. Tiepolo: Alexander Veľký pri portrétovaní svojej milenky Campaspe maliarom Apellom (1725-1726)

J.-L. David: Apelles maľuje Kampaste za prítomnosti Alexandra (zač. 19.st.)

kampeškový atrament - atrament kampeškový

Kamutef/Kaméfis - egyptský *boh plodnosti*, nadväzujúci na tradíciu bohov *Mina* a *Amóna*; samostatná božská bytosť v dobe Novej ríše (chronológia pozri *egyptské umenie*); pozri *egyptskí bohovia*

kamža - čes. výraz *komže*; vrchná biela kňazská alebo miništrantská *košeľa* s čipkovaným lemom, štvorrohého výstrihu, bohato naberaná, siahajúca asi po kolená, s dlhým rukávom; nosená iba v kostole; pozri *liturgický odev, ornát; pôst*